

PROJEKTAS „LYDERIŲ LAIKAS 3“

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS POKYČIO PROJEKTO ATASKAITA

B DALIS. SITUACIJOS ANALIZĖ IR VEIKLOS PLANAVIMAS

2019-10-30

Pasvalys

Pasvalio rajono savivaldybės projekto „Lyderių laikas 3“ Pokyčio projektas „**Atsakomybės mokytis ugdymas(is)**“.

Projekto „Lyderių laikas 3“ Pasvalio rajono savivaldybės pokyčių projekto kūrybinės komandos nariai po ilgų svarstymų, diskusijų sutarė, kad pokyčio projektu bus siekiama ugdyti atsakomybę mokytis, veiklas grindžiant susitarimais ir taikant savivaldaus mokymos(i) principus.

Projekto tikslas – taikant savivaldaus mokymo(si) principus ugdyti atsakomybę už mokymos(si) rezultatus.

Pokyčio projekto aktualumo ir reikmės pagrindimas

Kūrybinės komandos nariai detalčiai savo mokyklose nagrinėjo mokinių pasiekimų (PUPP, VBE, NMPP), mokyklų veiklos išorės vertinimo duomenis.

Pagrindinio ugdymo pasiekimų vidurkis

PUPP	Metai	Pasvalys	Lietuva	Skirtumas
Lietuvių k.	2016 m.	6,36	6,54	-0,18
	2017 m.	6,42	6,45	-0,03
	2018 m.	6,25	6,26	-0,01
	2019 m.	5,70	6,28	-0,58
Matematika	2016 m.	5,25	5,73	-0,48
	2017 m.	5,68	5,84	-0,16
	2018 m.	4,32	4,74	-0,42
	2019 m.	4,99	5,23	-0,24

Palyginus Pasvalio rajono savivaldybės mokyklų dešimtokų Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatus (vidurkiai) su Lietuvos, matyti, kad kasmet prastėja ir skirtumas su šalies rezultatais beveik kasmet didėja.

Valstybinių brandos egzaminų įvertinimo vidurkis

Dalykas	2018 m.		2019 m.	
	Pasvalio r. mokyklų mokiniai	Šalies mokyklų mokiniai	Pasvalio r. mokyklų mokiniai	Šalies mokyklų mokiniai
Lietuvių k.	41,7	46,2	39,5	46,1
Matematika	33,1	34,8	32,1	34,9
Anglų k.	60,8	67,8	56,8	65,9
Biologija	45,4	57,6	44,1	51,6
Chemija	63,3	57,4	48,1	57,1
Fizika	31,6	43,0	40,0	48,1
Istorija	46,1	45,1	48,6	47,8
Geografija	41,0	41,5	46,5	43,7
Informacinės technologijos	62,7	58,7	54,3	54,7

Analizuojant VBE rezultatus matyti, kad tiek 2018 m., tiek 2019 m. Pasvalio r. mokyklų mokinių laikytų VBE įvertinimo vidurkis yra žymiai mažesnis už bendrą šalies mokinių.

Nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimo Procentinio rodiklio skirtumai

Klasė	Metai	Skaitymas			Rašymas			Matematika			Pasaulio pažinimas			Socialiniai mokslai			Gamtos mokslai			
		Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	Lietuva	Pasvalys	Skirtumas	
2 kl.	2016	71,4	69,8	-1,6	81,7	72	-9,7	81,3	77	-4,3										
	2017	72,3	69	-3,3	77,4	73,4	-4	79,9	75,8	-4,1										
	2018	77,4	73,9	-3,5	75,4	70,7	-4,7	79	74,7	-4,3										
4 kl.	2014	52,5	46,0	-6,5	58,5	47,2	-11,3	57,4	48,6	-8,8										
	2015	50,0	53,6	3,6	60,6	53,6	-7	56,9	56,1	-0,8	50,6	49,5	-1,1							
	2016	49,8	51,6	1,8	60,7	58,5	-2,2	51,6	50,7	-0,9	50,1	53,0	2,9							
	2017	55,5	59,1	3,6	58,1	66,7	8,6	52,7	53,4	0,7	52,3	60,9	8,6							
	2018	51,3	60,9	9,6	55,4	56,3	0,9	53,7	60,1	6,4	47,1	58,2	11,1							
6 kl.	2016	52,0	53,8	1,8	40,7	50,8	10,1	40,7	40,6	-0,1										
	2017	43,4	44	0,6	42,6	47,4	4,8	48	48,1	0,08										
	2018	59,7	51,8	-7,9	42,3	49,8	7,5	42,6	47,1	4,5										
8 kl.	2014	44,1	50,2	6,1	37,3	49,8	12,5	46,1	43,2	-2,9				52,4	51,8	-0,6				
	2015	54,8	60,9	6,1	40,8	44,2	3,4	46,7	45,7	-1				48,5	52,5	4	46,5	48,4	1,9	
	2016	46,8	54,6	7,8	45,3	52,3	7	41,7	39,8	-1,9				44,7	51,9	7,2	48,3	50,2	1,9	
	2017	51,6	54,4	2,8	45	54,6	9,6	44,1	47	2,9				39,4	49	9,6	43,9	51,9	8	
	2018	47,8	58	10,2	40,3	49,3	9	43,2	48,1	4,9				46,7	58	11,3	45,4	61	15,6	

Mokyklų veiklos išorės vertinimas

Mokyklų veiklos išorės vertinimo rezultatai rodo, kad mokytojo veiklos planavimas ir organizavimas, mokymo ir mokymosi kokybė, vertinimas ugdant, pagalba mokantis daugiau kaip pusėje stebėtų pamokų įvertinta patenkinamai (2 lygis).

Pamokos aspektas	Vertinimas (pamokų dalis proc.)			
	Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
Santykiai, tvarka ir klasės valdymas	16,3	55,5	32,4	2,1
Mokytojo veiklos planavimas ir organizavimas	6,3	29,9	58,1	5,7
Mokymo kokybė	9,1	37,7	50,9	2,3
Mokymosi kokybė	6,4	36,4	54,2	0,6
Vertinimas ugdant	5,0	27,3	59,7	5,6
Mokymosi pasiekimai	5,9	18,1	64,9	10,9
Pagalba mokantis	7,4	33,9	56,3	2,8
Mokymosi aplinkos naudojimas	8,6	38,7	50,2	2,4

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kasmetinėse švietimo būklės apžvalgose Pasvalio rajono savivaldybei teikiamos tokios rekomendacijos:

Gerinti pradinio ugdymo programos mokinių skaitymo, rašymo ir matematikos pasiekimus, VBE užsienio kalbų, biologijos ir fizikos rezultatus. Siekiant mažinti miesto ir kaimo mokinių pasiekimų skirtumus, gerinti mokytojų gebėjimus stebėti kiekvieno mokinio pažangą. Siekiant mažinti mokinių, besimokančių jungtinėse klasėse, dalį, tvarkyti mokyklų tinklą ir didinti vežiojamų mokinių skaičių.

(Lietuva. Švietimo būklės apžvalga 2018. Gera mokykla)

Siekiant ugdymo kokybės, pertvarkyti švietimo įstaigų tinklą, plėsti 4–6 metų vaikų ugdymo aprėptį savivaldybėje. Plėtoti mokytojų kompetencijas, siekiant gerinti pradinio ugdymo programos mokinių rašymo, skaitymo, matematikos ir pasaulio pažinimo, pagrindinio ugdymo – lietuvių kalbos, vidurinio ugdymo – užsienio kalbų mokymosi pasiekimus.

(Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose 2019. Mokinių pasiekimų atotrūkis)

Įvertinus nagrinėtus aspektus ir atsižvelgiant į ŠMSM teikiamą rekomendaciją, Savivaldybės Kūrybinė komanda mano, kad ugdant atsakomybę už mokymą(si) ir mokymo(si) pasiekimus būtų galima pasiekti geresnių rezultatų.

Pokyčio projekto veiklų pagrindimas

Vadovaujantis Geros mokyklos koncepcija, pagrindiniai ir pageidaujami mokyklos veiklos rezultatai – mokinių asmenybės branda, individualias galimybes atitinkantys ugdymo(si) pasiekimai ir nuolatinė ugdymo(si) pažanga.

Mokiniai suvokia save kaip asmenybes, džiaugiasi savo pasiekimais ir kantriai įveikia nesėkmes, neprarasdami tikėjimo, kad jiems pavyks. Jie priima naujus iššūkius kaip kelią į tobulėjimą, sveikai pasitiki savo jėgomis, tačiau adekvačiai ir kritiškai vertina realybę.

Mokykloje vienodas dėmesys skiriamas visų asmens kompetencijų, nustatytų ugdymo

programose, ugdymui(si). Įgyjami pagrindiniai gebėjimai, leidžiantys tapti pilietiškais, humaniškas vertybes puoselėjančiais visuomenės nariais ir sėkmingai planuoti asmeninį ir profesinį gyvenimą. Mokinių pasiekimai vertinami, atsižvelgiant ne vien į apibrėžtus, programinius ugdymo tikslus, bet ir į individualias kiekvieno mokinio išgales bei ypatybes, siekiant nuolatinės asmeninės pažangos mokiniui tinkamu būdu ir tempu, netrikdomos mokinio pasiekimų lygio klasėje ar mokinių grupėje įvertinimų. Svarbu atsižvelgti ir į rezultatų pasiekimo būdą: jų neturėtų būti siekiama skaudžiomis ar gniuždančiomis patirtimis. Abu aspektai – rezultatai ir jų pasiekimo procesas – yra lygiaverčiai.

Ugdymasis (mokymasis) turi būti:

- įdomus ir auginantis (stebinantis, provokuojantis, kuriantis iššūkius, pakankamai platus, gilus ir optimaliai sudėtingas);
- atviras ir patirtinis (pagrįstas abejone, tyrinėjimu, eksperimentavimu ir kūryba, teise klysti, rasti savo klaidas, jas taisyti);
- personalizuotas (suasmenintas) ;
- savivaldis (pagrįstas asmeniniais poreikiais ir klausimais, mokymosi *uždavinių, tempo, būdu, šaltinių ir partnerių pasirinkimu, savistaba ir įsivertinimu*);
- interaktyvus (pagrįstas sąveikomis ir partnerystėmis, dialogiškas, bendruomeninis, tinklinis, peržengiantis mokyklos sienas (globalus));
- kontekstualus, aktualus (ugdantis įvairias šiuolaikiniam gyvenimui būtinas kompetencijas, susietas su gyvenimo patirtimi, rengiantis spręsti realias).

Siekiant minėtų principų įgyvendinimo pasirinkta savivaldaus mokymosi metodika.

Savivaldaus mokymosi (self-managed learning) sąvoka – vis dar nauja besimokančios visuomenės kontekste, dar vadinama savimoka, saviugda ar savarankišku mokymusi. Tačiau šio koncepto esmė yra vienoda, pats besimokantysis valdo savo veiklą bei pats yra atsakingas už tai, kodėl, kaip, kada ir kur mokysis.

Savivaldaus mokymosi pradžia laikomas tas etapas, kai suaugusieji leidžia vaikui pačiam būti atsakingam už savo mokymosi procesą ir jo valdymą, t. y. leidžia būti savivaldžiai besimokančia asmenybe, kuri geba mokytis, suvokti savo, kaip besimokančiojo, unikalumą, pasirinkti šį unikalumą atitinkančias mokymosi strategijas, kelti mokymosi tikslus ir vertinti jų pasiekimo lygmenį – mokytis gyvenimui.

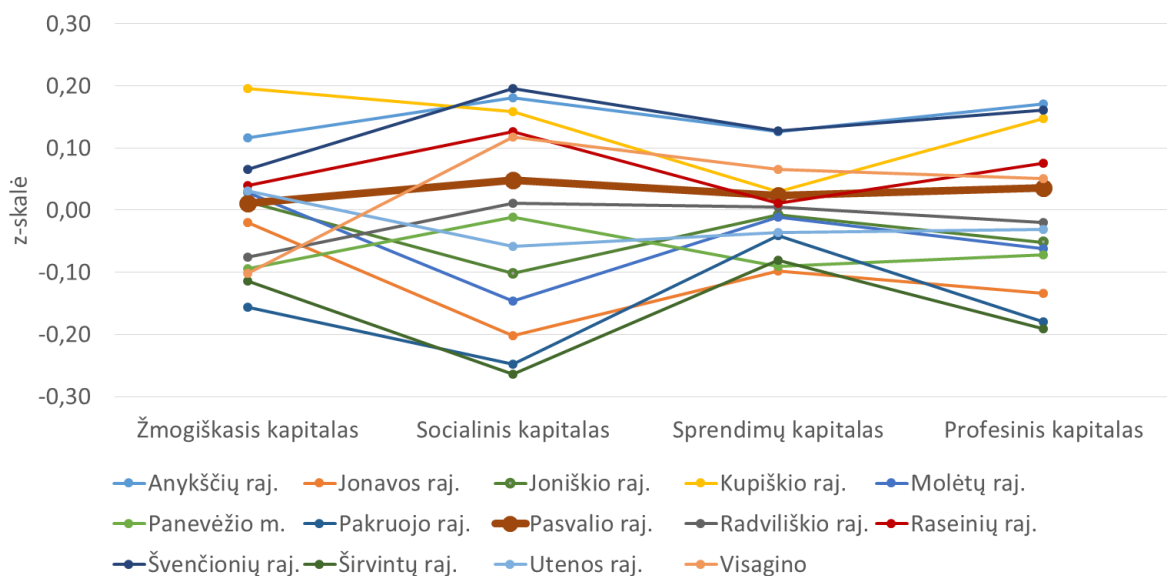
- Siejamas su besimokančiojo vaiko poreikiu prisiimti atsakomybę dėl mokymosi ir jo rezultatų ar pasiekimų.
- Grindžiamas vaiko iniciatyvumo mokymo(si) procese skatinimu.
- Skatinamas besimokančiojo gebėjimas atpažinti mokymosi poreikius.
- Skatinamas besimokančiojo pasitikėjimas savimi ir aktualinami kiekvieno vaiko asmeniniai mokymosi laimėjimai.

(Aušra Kazlauskienė, Erika Masiliauskienė, Rasa Pocevičienė, Ramutė Gaučaitė, ŠU)

Savivaldybės švietimo bendruomenės mokymosi poreikiai

Siekiant rezultatų visada svarbu stiprinti profesinį kapitalą. Dalyvaujančių mokyklų bendruomenės mano, kad būtina tobulinti kvalifikaciją individualaus mokinio pažinimo, klasės vadovo veiklos tobulinimo, pamokos organizavimo, mokymo(si) tikslų ir uždavinių kėlimo, veiklos reflektavimo, aktyviųjų mokymo(si) metodų, formų ir būdų taikymo klausimais.

ŽMOGIŠKASIS, SOCIALINIS, SPRENDIMŲ ir PROFESINIS KAPITALAS (15 III srauto savivaldybių apibendrintas)

Atsižvelgiant į Pokyčio projekto tematiką – „Atsakomybės mokytis ugdymas(is)“ – Savivaldybės švietimo bendruomenė dalyvauja mokymuose apie savivaldų mokymą(si) (lektorės doc. R. Gaučaitė ir prof. A. Kazlauskienė); išklausė Šiaulių Salduvės progimnazijos direktorės N. Kaunickienės seminarą apie refleksijos taikymą ugdymo procese. Kiekvienoje veikloje dalyvauja apie 50 Pokyčio projektą įgyvendinančių mokyklų atstovų. Visi nekantriai laukia seminaro apie „Pamokos studijos“ metodą.

Neformaliosios švietimo lyderystės programos įžanginį modulį išklausė 32 dalyviai. Dauguma jų toliau tęsia mokymąsi pagal pasirenkamuosius modulius „Besimokantis lyderis“ ir „Lyderio santykiai su kitais“. ISM Švietimo vadybos magistrantūroje studijuoja 6 atstovai.

Projekto įgyvendinimo etapai, veiklos, tikslinės grupės ir Kūrybinės komandos vaidmuo

Projekto įgyvendinimo etapai

2019 m. vasaris – birželis. **Problemos identifikavimas**

2019 birželis – rugsėjis. **Situacijos analizė, veiklų planavimas**

2019 m. spalio – 2020 m. birželis. **Pokyčio projekto įgyvendinimas**

2020 m. rugpjūtis – spalio. **Pokyčio projekto vertinimas**

2020 m. lapkritis – gruodis. **Pokyčio projekto vertinimas ir tvarumo planavimas**

Pokyčio projekto tikslinė grupė – mokytojai, mokiniai, mokyklų administracijos, mokinių tėvai, Savivaldybės administracijos specialistai. Projekto įgyvendinime dalyvauja 8 Pasvalio rajono savivaldybės mokyklų komandos: Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, Pasvalio Petro Vileišio, Pumpėnų ir Vaškų gimnazijų; Krinčino Antano Vienažindžio, Pasvalio Lėvens, Saločių Antano Poškos pagrindinių mokyklų ir Pasvalio Svalios progimnazijos. Komandos, atsižvelgdamos į konkrečią mokyklos situaciją, pasirenko, kuriose klasėse ir per kokių dalykų pamokas bus taikomi savivaldaus mokymo(si) principai.

Kūrybinė komanda į pasitarimus renkasi kiekvieną savaitę. Aptariami aktualiausi klausimai, dalijamasi išvalgomis ir idėjomis. Kūrybinėje komandoje yra beveik visų pokyčių projektą įgyvendinančių mokyklų atstovai, kurie ir koordinuoja projekto vykdymą savo mokykloje. Tai sudaro galimybę veiksmingiau perteikti ir įgyvendinti pokyčio projekto idėją, daryti korekcijas ir pan.

Pokyčio projekto dermė su kitais savivaldybėje/mokyklose vykdomais projektais

Pokyčio projektas dera su kitais vykdomais projektais. Kasmet Savivaldybėje organizuojama akcija „Kuriame jaukią mokyklos aplinką“. Jau daugiau kaip dešimt metų dalyvaujama Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos inicijuotame ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro organizuojamame mokyklų edukacinių erdvių konkurse ir dalyvaujančios įstaigos pripažįstamos vienomis iš geriausių šalies edukacinių erdvių kūrimo mokyklų. Plėtojamas bendradarbiavimas su Norvegijos Karalystės Drangedalo savivaldybės švietimo įstaigomis veiklos tobulinimo klausimais. Dalyvauta įgyvendinant 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijomis finansuojamą valstybės planavimo projektą „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas II“, Pasvalio rajono savivaldybei psichologinės pagalbos veiklai švietimo įstaigose 2019 metais sausio – balandžio mėn. skiriama beveik 65 tūkstančiai Eurų.

Mokyklos taip pat aktyviai dalyvauja rengiant ir įgyvendinant įvairius projektus:

Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija

„Pradinio ugdymo informatikos turinio kūrimas ir išbandymo veiklos“

„Integralaus gamtamokslinio ugdymo programos 5–8 klasėms“ išbandymas

Pasvalio Petro Vileišio gimnazija

NORDPLUS JUNIOR projektas Picedu (Pedagogų komunikacinių kompetencijų tobulinimas kuriant virtualų edukacinių erdvių muziejų),

„Inovacijų pritaikymas matematiko ir IT ugdymo procese“.

Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus Gedimino technikos universitetu nuotolinio ugdymo platformoje "Ateities inžinerija"

Pumpėnų gimnazija

„Integralaus gamtamokslinio ugdymo programos 5–8 klasėms“ išbandymas

Vaškų gimnazija

2019–2020 m. ketinamos vykdyti projekto „Mokinių ugdymosi pasiekimų gerinimas diegiant kokybės krepšelį“ veiklos.

„Integralaus gamtamokslinio ugdymo programos 5–8 klasėms“ išbandymas.

Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla

tarptautiniai projektai „Countering Human Radicalisation in schools“, „Open Science Schooling“. Kartu su miesto biblioteka dalyvavome tarptautiniame projekte „Modernaus tarpvalstybinio vaikų ir jaunimo verslumo kompetencijų ugdymo tinklo bibliotekose kūrimas“.

Bendradarbiaujant su VšĮ „Tatulos programa“, įgyvendintas šviečiamosios veiklos projektas „Ugdykime sveiką ir harmoningą žmogų, kartu kurkime sveikatai palankią aplinką karstiniame regione“. „Visos dienos mokykla“, „Sveika gyvensena – gyvenimo būdas“, pleneras „Pasvalio kraštas“, „Pažinimas kuria draugystę“, „Aš – tai mes“, „Mokytis lauke naudinga ir smagu

Pasvalio Svalios progimnazija

„Integralaus gamtamokslinio ugdymo programos 5–8 klasėms“ išbandymas
„Gamtosauginė mokykla“, „Olimpinė karta“, „Sveikatą stiprinanti mokykla“, „Antras žingsnis“.

Planuojami projekto rodikliai ir siektinos jų reikšmės

Dėl projekto rodiklių ir siektinų jų reikšmių dar nėra galutinai sutarta. Yra susitarta dėl pokyčio projekto įgyvendinimo lygmenų: klasė, mokykla, savivaldybė ir veiklos kryptių: mokymo(si) instrumentuotė (formos, metodai, aplinkos), įtraukties stiprinimas: dėmesys kiekvienam vaikui pagal poreikius ir galimybes; susitarimų kultūra; mokyklų bendradarystė.

Trumpa kūrybinės komandos susitikimų – konsultacijų refleksija

Savivaldybės pokyčio projekto Kūrybinės komandos veikla yra sisteminga ir nuosekli. Susitikimų metu reflektuojama mokyklose organizuota pokyčio projekto įgyvendinimo veikla, tariamasi dėl sekančių veiklų, dalijamasi ne tik pasiekimais, bet keliamos problemos ir kartu visa komanda ieško sprendimų būdų. „Nepamesti“ tikslo nuolat padeda konsultantės Asta Malčiauskienė, Asta Sakalauskienė.

Kūrybinės komandos vadovė

Virginija Bajoriūnaitė